

Det kongelige danske geografiske Selskab.

I det femte Møde gav Grosserer, Kand. polit. *C. Hage* en Del Oplysninger om Ostjaker og Samojeder, i det han tillige fremviste en Del Sager, som han havde medbragt fra sit Ophold hos disse Folk, og dernæst holdt Bibliothekar *Emil Elberling* et Foredrag om Denationaliseringer i nyere Tid.

I det sjette Møde talte Prof. *Valdemar Schmidt* om nogle af Oldtidens geografiske Fremstillinger, og dernæst gav Kapt., Folketingsmand *Jagd* en Skildring af Naturen i Vestjylland.

Om Tjuktjerne,

et Foredrag af **A. Hovgaard**, Premierløjtnant i Flaaden.

I Aaret 1579 havde den flygtede Kosakhøvding Jermak Timofejef overskredet Uralbjærgene, og han og hans Efterfølgere indtog nu i Løbet af et Aarhundrede næsten hele den Landstrækning, som kaldes Sibirien; kun i den yderste Nordøstspids af den gamle Verden holdt et lille tappert, men raat og grusomt Folk de rastløse Erobrere Stangen. Dette Folk var *Tjuktjerne*.

Før Sibiriens Indtagelse levede Tjuktjerne i Uenighed og næsten uafbrudt Krig med de øvrige nordøstlige Folkeslag paa Grund af de Røvierer, som gjensidig udøvedes; i disse Kampe havde Tjuktjerne altid med Lethed overvundet deres underlegne Naboer, de fik derfor et stort Ry for Tapperhed og betragtedes som næsten uovervindelige. Dette Ry viste sig imidlertid ugrundet, da Pavluzky i Midten af forrige Aarhundrede foretog sit heldige Tog ind i deres Land. Flere betydelige Nederlag bevægede Tjuktjerne til at trække sig tilbage til deres ugjæstfri Bjærgørkener, hvorhen det var Sejrherrerne vanskeligt at følge dem, og hvor heller intet opæggede disse til en Forfølgelse, der vilde være forbunden med uendelige Farer og Besværligheder; Russerne nøjedes med at underkaste sig de nærmest liggende mindre Folkeslag, og det varede meget længe, inden det lykkedes dem at knytte en Slags Handelsforbindelse med Tjuktjerne. Endnu stedse mistroiske lige over for Russerne viste de sig i Begyndelsen kun i stort Tal og fuldstændig krigersk udrustede paa Grænsen af deres Land; først efter en fleraarig Erfaring og mange Beviser paa Russernes fredelige Sindelag bleve de lidt efter lidt tryggere, og paa Wrangels Tid, i Begyndelsen af Tyverne, kom de sorgløst med Kvinder og Børn til Markeder, der laa temmelig langt fra den russiske Grændse, for der at drive en for

begge Parter fordelagtig Handel. Denne Forandring havde ogsaa den Følge, at de ved nærmere Omgang med Russerne lærte disses mildere Sæder at kjende, og deres tidligere Raahed forsvandt for en stor Del. En endnu heldigere Indflydelse havde den Tilladelse, som den russiske Regjering 1869 gav dem til ogsaa at nomadisere paa Tundraerne vesten for Kolyma. Denne Tilladelse havde de længe eftertraktet, og Forholdet havde af den Grund i Midten af dette Aarhundrede atter været lidt spændt, saa at Russerne i Nishnij Kolymask ikke vare rigtig trygge, naar det hed sig, at der det eller det Aar vilde indfinde sig mange Tjuktjer ved Markedet i Anjuisk. Dette er dog nu fuldstændig forandret, og i de sidste Aar paavirkes de desuden ved Samkvem med Nordamerikanerne. De amerikanske Hvalfangere yndes ikke, fordi de tage Fangsten fra dem; men et Selskab i San Francisco sender hvert Aar nogle Skibe herop for at tiltuske sig Hvalrostænder o. lign., og disse Kjøbmænd betragtes af Tjuktjerne som gode Venner, da de sælge Brændevin, Tobak, Tøj o. s. v.

Tjuktjerne levede i tidligere Tider næsten udelukkende af deres store Rensdyrhjorder, med hvilke de drog omkring paa Tundraerne; men ved smitsomme Sygdomme og maaske andre Ulykker mistede mange af dem største Delen af disse uundværlige Dyr og bleve derfor nødt til, for at friste Livet, at lægge sig efter Hvalros-, Hval- og Sælhundefangst. Saaledes blev Folket delt i to Dele, *Rensdyrtjuktjer* og *Kysttjuktjer*; dog ere disse ikke fuldstændig adskilte, i det f. Ex. nogle Medlemmer af en Familie kunne bo ved Kysten og drive Fiskeri og Fangst, medens Resten af Familien passer Rensdyrhjorden i det Indre af Landet. Kyst-